

URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematich_ogliadi/2020/marker.pdf (data zvernennia: 4.02.2024).

11. Lelyk M. B. Resursy, systematyzatsiia, vtilennia: yak pratsiuie proiektnyi kulturnyi menedzhment v Ukraini (ohliadova dovidka za materialamy presy ta internetu za 2019–2021 rr.). URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematich_ogliadi/2021/Proect1.pdf (data zvernennia: 4.02.2024).

12. Lelyk M. B. Suchasni innovatsiini proiekty: yak pratsiuut mystetski praktyky populiaryzatsii ta pereosmyslennia kulturnoi istorychnoi spadshchyny Ukrainy (ohliadova dovidka za materialamy presy ta internetu za 2019–2020 rr.). URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematich_ogliadi/2020/Innova.pdf.

13. Milashovska O. I., Khaustova K. M. Osoblyvosti menedzhmentu v muzeinii spravi. Ekonomichniy prostir. Zbirnyk naukovykh prats. 2022. №180. S. 144–147. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/9641/1/Milashovska.pdf>.

14. Ostrozka ikonopysna maisternia URL: <https://ostrohcastle.com.ua/katalog-ostrozka-ikonopysna-majsternya/> (data zvernennia: 4.02.2024).

15. Ostrozkyi замок отрымає antykoronavirusnu dopomohu vid Ukrainskoho kulturnoho fondu. URL: <https://ostrohcastle.com.ua/ostrozkyj-zamok-otrymaie-antykoronavirusnu-dopomogu-vid-ukrayinskogo-kulturnogo-fondu/> (data zvernennia: 4.02.2024).

16. Ostrozkyi zapovidnyk didzhytalizuietsia. URL: <https://www.rv.gov.ua/news/ostrozkiy-zapovidnik-didzhytalizuietsia> (data zvernennia: 4.02.2024).

17. Ostrozkyi zapovidnyk отрымає finansuvannia vid proektu «Mali mista – velyki vrazhennia». URL: <https://uccs.org.ua/novyny/ostrozkyj-zapovidnyk-otrymaie-finansuvannia-vid-proektu-mali-mista-velyki-vrazhennia/> (data zvernennia: 4.02.2024).

18. Open Kurbas. Pro proekt. URL: <https://openkurbas.org/pro-proekt/> (data zvernennia: 1.02.2024).

19. Ukrainskyi kulturnyi fond. Arkhiv proektiv UKF. URL: <https://ucf.in.ua/archive> (data zvernennia: 1.02.2024).

20. Shlepakova T. L. Innovatsiini proiekty na mezhi mystetstva y tekhnolohii : na prykladi muzeiv ta khudozhnykh halerei (ohliadova dovidka za materialamy presy ta internetu za 2020–2021 rr.). URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematich_ogliadi/2021/Cif.pdf (data zvernennia: 4.02.2024).

UDC 378 (477)

EXPERIENCE OF PROJECT CULTURAL MANAGEMENT IN THE ACTIVITIES OF THE STATE HISTORICAL AND CULTURAL RESERVE OF OSTROG

Derkach Inna – Bachelor's degree holder, specialty 028 «Management of socio-cultural activities» Rivne State Humanitarian University, Rivne

Using the example of the Rivne region, the experience of project cultural management in the activities of the State Historical and Cultural Reserve of Ostroh is considered. Innovative and new services offered by the reserve today as a result of its project activities are analyzed. Trends in regional cultural practice are identified, on the basis of which changes in the organization of this activity are noticeable.

Key words: State Historical and Cultural Reserve of Ostroh, project activities, innovative services.

Надійшла до редакції 06.06.2024 р.

УДК 745.52

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ СЕРПАНКОВОГО ТКАЦТВА СЕРЕД МОЛОДІ ЯК ФОРМА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДАВНІХ ТРАДИЦІЙ РІВНЕНСЬКОГО ПОЛІССЯ

Марія Шлапчинська – здобувачка ОС «Магістр» спеціальності 023 «Образотворче, декоративно-прикладне мистецтво, реставрація», Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
<https://doi.org/10.5281/zenodo.14587407>
m68429818@gmail.com

Порушується проблема зацікавлення молодого покоління давніми традиціями серпанкового ткацтва Рівненського регіону; зазначається, що традиційні старовинні ремесла, на жаль, відходять на другий план у сучасному світі і тому важливо не втратити унікальне надбання свого народу, заохотити майбутнє покоління до відтворення давніх традицій на сучасному етапі. Проілюстровано вивчену у ході дослідження матеріальну базу одного з відвіданих місцевих осередків відтворення серпанкової тканини. На основі проведеного опитування обґрунтовано наявність вказаної проблеми. Зокрема, у роботі поставлений акцент на потребу детального вивчення інтересів молоді. У процесі дослідження сформульовано методи, які можуть позитивно вплинути на збереження та поширення українських традицій.

Ключові слова: серпанок, серпанкове ткацтво, серпанкова тканина, давні традиції, Рівненське Полісся, популяризація ткацтва, молоде покоління, сучасна молодь.

Постановка проблеми. Декоративно-прикладне мистецтво зародилося на теренах України ще в епоху палеоліту, саме воно стало основою нашого сучасного мистецтва. Акцентуючи увагу на серпанкових тканинах та занурившись в історію, бачимо, що витоки цього особливого ремесла сягають

III–II тис. до н. е. Серпанок – це феномен Рівненщини, особливе полотно, традиції якого пройшли крізь глибину віків до наших часів. Достеменно невідомо, коли вперше почали виготовляти серпанок на наших землях; у деяких джерелах перші згадки датовані 1565 р., в інших, – це 1632 р. Тоді як розвиток поліської серпанкової тканини припадає на 60-ті роки XX ст. [5; 117].

Текстильне надбання рівненського Полісся виявляються крізь призму творчості майстринь с. Крупове Дубровицького району – центру побутування українського серпанку – легкої, тонкої, розрідженої на зразок марлі тканини. Також, виготовлення серпанкових тканин набуло поширення у селах Берестя, Вільне, Миляч, Орв'яниця, Селець Дубровицького (за дослідженнями рівненського етнографа А. Українець) та Сарненського районів [4: 26]. Кілька століть минуло, рівень життя зараз значно відрізняється від попереднього, і тут постає питання чому при малій кількості матеріалів, сировини та коштів наші предки могли створювати неймовірні унікальні речі, які ми зараз при великих можливостях, на жаль, втрачаємо.

Аналіз теперішнього стану ткацтва на досліджуваних, та й інших теренах України показав, що у зв'язку з новими соціально-культурними запитами місцевих мешканців активізуються пошуки форм засвоєння й осмислення культурної спадщини та інтеграції історичних надбань декоративного мистецтва в теперішній культурний простір. Сформовані віками методи декору традиційних виробів зазнають певної трансформації та відродження на інакшому, фольклоризованому, рівні, що є виявом вторинної функції традиції [6; 783].

Аналіз останніх досліджень. До проблеми дослідження, збереження та відтворення серпанкового ткацтва у своїх роботах звертаються науковці, музейні працівники, майстри та викладачі образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, зокрема й регіональні його представники І. Локшук [4, 5], Л. та У. Букайло [2], І. Кузіна, Л. Черпак [3], О. Никорак [6] та ін.

Так, І. Локшук у своїх дослідницьких розвідках детально вивчає осередки серпанкового ткацтва, розглядає та ілюструє факти з власних етнографічних чи мистецьких експедицій, зокрема акцентує увагу на с. Крупове Дубровицького району, яке вважають столицею автентичного ткацтва Полісся; авторка також звертає увагу на проблему збереження та відтворення давніх традицій серпанкового полотна у традиційному та сучасному вимірі [4, 5]. Л. Костюк та У. Букайло в історико-краєзнавчому нарисі докладно описують мистецьку діяльність с. Крупове та його провідних майстринь, які передають місцеві традиції з покоління в покоління молодій генерації митців [2]. О. Никорак аналізує стан сучасного ткацтва на Рівненському Поліссі, зокрема більш розлого досліджує Радивилівський осередок ткацтва та його здобутки, вивчає особливості співіснування традиційного та інноваційного у процесах відтворення давніх художніх тканин [6]. Однак ґрунтовних досліджень цього феномену явно бракує.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри помітний внесок науковців, майстрів народного мистецтва у дослідження даної теми і супутніх питань, серпанкове ткацтво Рівненського Полісся результативно розвивається у окремих осередках, але недостатньо популяризується у житті підростаючого покоління та молоді і рідко поширюється у системі освітнього простору. Проблема ознайомлення майбутнього покоління з унікальними регіональними особливостями декоративно-прикладного мистецтва є малодослідженою та не вирішеною на даному етапі. Вона потребує більш детального вивчення, аналізу та пошуку дієвих методів її ефективного вирішення.

Метою статті є висвітлення проблеми поширення давніх традицій серед підростаючого покоління, а також пошук оптимальних та дієвих шляхів зацікавлення дітей і молоді історією виникнення, особливостями виготовлення та матеріалами серпанкових тканин.

Виклад основного матеріалу. Серпанок – українське колоритне і надзвичайно ніжне слово, що має кілька значень. Так називають легку прозору тканину, а також головний убір заміжньої жінки; ранковий туман чи схожу на дим паволоку, яка обмежує видимість предметів; пелена.

У часи Київської Русі в декоративно-прикладному мистецтві побутувало виготовлення «серпанкового» одягу, а в козацьку добу українські дівчата і жінки теж хизувалися «серпанком». Лише в новітні часи з масовим поширенням фабричних тканин та одягу традиції ткацтва дещо перериваються [2; 30].

Серпанкове ткацтво Рівненського Полісся стало феноменом й особливим явищем у культурно-мистецькому просторі українського народу, адже вирізняється своєю унікальністю завдяки надтонким напівпрозорим властивостям. «Серпанок» – то гордість не лише Крупового, а й усієї України. Можна натрапити на безліч автентичних виробів в інших етнорегіонах української землі, але справжнє серпанкове ткацтво побачимо лише тут – на Дубровиччині [2; 6].

У мешканців Полісся з серпанком пов'язаний весь життєвий шлях від народження аж до смерті. Саме на «серпанок» приймали новонароджену дитину, і саме «серпанковою» наміткою покривали голови молодих під час поділу весільного короваю. З «серпанку» шили святкові костюми, жіночі спідниці,

сорочки і фартухи. В них ходили до церкви, в гості до родичів на великі свята [2; 52]. Украй рідко, але все ж зустрічається і чоловічий одяг із цього унікального полотна, здебільшого також весільний.

Кажуть, що «серпанкове» ткацтво на Поліссі – це своєрідний ритуал. Для того, щоб вийшов тонюсінким, напівпрозорим, ошатним, потрібно було володіти неабиякою майстерністю [2; 6]. У народі побутує також ще одна назва серпанкового костюма – це «одяг із туману».

У с. Крупове Дубровицького району майже в кожній хаті стояв ткацький верстат і не було такої жінки, яка б не вміла ткати серпанкове полотно. Далеко за межами області славляться роботи заслужених майстрів народної творчості Уляни Кот, Ніни Рябчевської, Любові Стельмашук, які займаються ткацтвом. Тепер вони використовують для ткання бавовняні нитки, оскільки ніхто вже в селі не вирощує льон [7; 294].

На Рівненщині та інших регіонах України функціонують установи, музеї, гуртки й освітні заклади, де зберігають, відтворюють чи популяризують серпанок, що, безсумнівно, є однією з позитивних сторін даного питання, але, на жаль, розташовані вони лише регіонально і у невеликій кількості.

При відділі «Серпанкове розмаїття» КЗ «Дубровицький історико-етнографічний музей» с. Крупове Дубровицького р-ну діють майстер-класи та школа ткацтва. Саме тут, де зародилося це унікальне явище, юні майстрині опановують давнє ремесло, яке з покоління в покоління передають їм народні майстрині (Іл. 5).

Варто наголосити, що с. Крупове посідає особливе місце в духовній культурі Рівненського Полісся – краю працьовитих і талановитих людей. Воно залишається єдиним центром побутування поліського «серпанку» – легкої, тонкої, розрідженої тканини. В одному з зал музею «Серпанкове розмаїття» в с. Крупове стоїть інколи один, інколи два діючих верстатів-кросен, за які в будь-який момент можна сісти і ткати чи то рушник, чи то «серпанок» [2; 36].

За сприяння громадської організації «Центр дослідження і відродження Волині» (ГО ЦДВВ) у м. Радивилів Дубенського р-ну створено майстерню історичного ткацтва. Працівники майстерні «Легенди Волині» проводять детальні дослідження серпанкової тканини та одягу (Іл. 5), а також відтворюють серпанок за автентичними зразками та традиціями Рівненського Полісся.

Чи не найбільшим досягненням ГО ЦДВВ є те, що майстрині фахово займаються відновленням складного й тривалого в часі копітного процесу створення серпанкового полотна та одягових компонентів з нього (Іл. 6-8). Докладно вивчено й проаналізовано фізичні та естетичні особливості автентичних пам'яток (адже їх параметри визначаються, передусім, сировиною – льоном та його якістю, технологією виготовлення й завершальними процесами обробки витканого серпанкового полотна) [6; 789]. Саму ж унікальну тканину відтворюють дійсно з натурального льону, а нитки замовляють за кордоном у м. Бангладеш (Іл. 1-4). Досить цікаво, що у майстерні також можна замовити одяг, зокрема й бували випадки, коли замовляли весільну сукню з серпанку. Зокрема, у етнопарку проводяться екскурсії, квести та майстер-класи із ткацтва для усіх бажаючих. У «Ладомирії» можна ознайомитися як із старовинними пам'ятками ткацького ремесла, так із сучасними аналогами. Наразі етнопарк активно функціонує, сюди приїздить багато туристів, зокрема дітей та молоді (Іл. 9).

Аналізуючи освітній простір, варто зупинитися на діяльності Рівненського державного гуманітарного університету, де студенти під керівництвом науково-педагогічних працівників вивчають особливості серпанкової тканини в історичному та практичному вимірі. Тематика Поліського серпанку простежується у написанні доповідей, статей, рефератів. Зокрема, тематика серпанкових тканин просліджується у дипломних роботах, що базуються на особливостях ткання, традиціях та символіці орнаментування, колористичному вирішенні поліського ткацтва. Це гобелени «Серпанок» (студ. О. Побережна, керівник – ст. викл. І. Токар, 2002 р.) та «Серпанковий архетип» (студ. Л. Лисюк, керівник – доц. О. Чернюшок, 2008 р.), комплект жіночого одягу «Поліські тумани» (студ. І. Возна, керівник – ст. викл. І. Токар, 2002 р.), килимові доріжки «Поліські візерунки» (студ. Г. Шавронська, керівник – ст. викл. І. Локшук, 2010 р.), що підтверджує фонд кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ) [5; 123]. Викладачі та студенти з особливою увагою займаються дослідницькою діяльністю феномену поліського серпанку, адже це місцева, можна сказати «рідна» традиція. Більш детально серпанкову тканину, осередки її поширення та сучасний етап відтворення вивчає ст. викладачка кафедри І. Локшук [4, 5].

У колективній монографії «Декоративно-прикладне мистецтво Рівненщини» (2010 р.), підготовленій під керівництвом проф. В. Виткалова, розкривається тема збереження традицій у виготовленні регіональної тканини. Ця монографія є досить вагомим доробком на сучасному культурно-мистецькому етапі [1].

Безперечно, дане дослідження недоцільно розпочинати без опитування, здійсненого у мережі ЗОШ міста, адже для більш глибокого осягнення проблеми, насамперед, варто було б дізнатися у дітей та молоді, що вони знають чи можливо чули про серпанкову тканину. Так, на запитання «Що таке серпанок

чи серпанкова тканина?» з опитаних дітей та молоді 98% відповіли, що не знають, що це таке. Щодо питань «Який вигляд має льон?» та «Чим пов'язана ця рослина з серпанковою тканиною?» вдалося отримати лише невеликий відсоток правильних відповідей. Тим не менш, на питання «Чи хотіли б ви взяти участь у виготовленні серпанку?» більшість опитаних дали позитивну відповідь.

Аналізуючи результати опитування, можна стверджувати, що проблема, порушена автором статті дійсно існує, тому варто працювати над її усуненням. Як бачимо, молодь виявляє бажання до вивчення давніх традицій, тому важливо всіляко сприяти популяризації народного мистецтва серед цієї категорії населення. Для вирішення даної проблеми варто обрати такі шляхи:

- внесення до програми художніх предметів загальних відомостей про серпанок і технологію його виготовлення;

- запровадження у шкільних закладах свят традиційного ткацтва з інноваційними підходами (квести, майстер-класи); проведення практичних занять, наприклад: посів та догляд льону на уроках природознавства, виготовлення гребня та човника для ткацтва під час вивчення дисципліни «Трудове навчання» та ін.;

- екскурсії до музеїв та центрів відродження Поліського ткацтва;

- відкриття майстерень із навчання серпанкового ткацтва;

- створення цікавих інформативних відео- чи аудіо робіт про феномен серпанку та поширення їх по усіх можливих засобах масової інформації;

- співпраця етноцентрів та музеїв із закладами освіти різних рівнів.

Висновки. Дане дослідження та його результати висвітлюють проблематику популяризації давнього традиційного ткацтва серед підростаючого покоління. Проведене опитування дає можливість окреслити масштабність проблеми й знайти можливі шляхи її вирішення. Запропоновані методи можуть бути вдосконалені у подальших дослідженнях та застосовані на практиці. Наразі, бачимо, що у сучасному світі гаджети та інші засоби масової інформації відбирають чимало часу як у дітей, так і дорослих, а традиції та давні ремесла наших предків губляться у морі різноманітних способів сучасного розвитку особистості. Безперечно, в осередках розвитку Поліського ткацтва мають можливість перейняти досвід і діти, і молодь, і зріле покоління, але таких осередків не надто багато і є вони здебільшого лише в етнографічній локалізації певного ремесла. Варто враховувати і той факт, що не у всіх є можливість відвідати той чи інший музей, тому є необхідність застосовувати методи популяризації на місцях, тобто у садочках, школах, університетах тощо. Співпраця музеїв та етноцентрів з освітніми закладами також є однією з рушійних сил у вирішенні даного питання.

Для того, щоб не втратити самобутні традиції потрібно перш за все подбати про освіту та підготовку підростаючого покоління, щоб замість проведення вільного часу з гаджетом молодь, натомість, обирала щось більш корисне, цікаве, пізнавальне. Чому б не навчити дітей чи молодих людей вирощувати льон, спостерігати за його розвитком, власноруч спробувати зробити пряжу з натурального матеріалу, виготовити гребень, човник чи ткацький верстат. Навіть пройти квест із пошуку серпанкової тканини та матеріалів для її виготовлення, навчитися відрізняти натуральну легку прозору тканину з-поміж інших, знати що таке човник, гребінь чи гало, як виглядає верстат для виготовлення серпанкового полотна і якого кольору квітка льону. До прикладу, зі спостереження автора статті, можна стверджувати, що дітям та молоді подобаються квести та інші сучасні форми засвоєння нової інформації й набуття навичок. Бачимо, що майбутнє покоління цікавиться історичним минулим, лише потрібно докласти зусиль, щоб ще більше заохотити та сприяти збереженню давніх традицій нашого народу.

Перспектива подальших досліджень полягає у тому, щоб більш детальніше вивчити смаки та вподобання сучасного молодого покоління і тоді на основі накопиченої інформації проводити заходи, які будуть зацікавлювати та заохочувати до відтворення наших традицій. Уляна Петрівна Кот – майстриня художнього ткацтва Рівненського Полісся, також підкреслює, що збереження традиційного ткацтва Рівненщини залежить від майбутніх поколінь: «Треба вчити молодь ткать і тоді ткацтво буде розвиватись» [2; 33].

Отже, проблема існує, але є шляхи її вирішення, які варто впроваджувати якнайшвидше. Український серпанок відомий у багатьох країнах світу, тому слід активно вирішувати проблемні питання популяризації традицій поліського ткацтва серед української молоді, яка несе за собою майбутнє. Варто додати, що це стосується не лише традицій Рівненщини, але й усієї України, що славиться великою кількістю традицій та здобутків давнього народного мистецтва.

Список використаної літератури

1. Декоративно-прикладне мистецтво Рівненщини (колективна монографія) / Упоряд. і наук. ред. проф. Виткалов В.Г. Рівне : ПП «ДМ», 2010. 234 с.

2. Костюк Л. К., Букайло У. А. Традиції поліського серпанку : *іст.-краєзн. нарис* : Рівне : М. Дятлик, 2015. 152 с.: іл.
3. Кузіна І., Черпак Л. Особливості виготовлення серпанкових тканин у Дубровицькому районі на початку ХХ ст. *Наук. зап. Рівнен. обл. краєзнавчого музею* [Гол. ред. О. Булига]. Рівне : вид. О. Зень. 2010. Вип. VIII. С. 189-194.
4. Локшук І. М. Осередки традиційного художнього ткацтва рівненського Полісся кінця ХІХ — початку ХХІ століття. *Вісник Харк. держ. акад. дизайну і мистецтв*. 2014. № 7. С. 23-27.
5. Локшук І. Художні серпанкові тканини: проблема збереження та спроба відтворення сучасними майстрами. *Вісник Львів. нац. акад. мистецтв*, 2017. Вип. № 34. С. 116-128.
6. Никорак О. Радивилівський осередок ткацтва: відновлення традицій. *Народознавчі зошити*. 2020. № 4. С. 781-796.
7. Тишкевич Р. Поліський серпанок. *Наук. зап. Рівнен. обл. краєзнавчого музею*. Рівне : вид. О. Зень. 2010. Вип. VIII. С. 287-294.

References

1. Dekoratyvno-prykladne mystetstvo Rivnenshchyny (kolektyvna monohrafiia). Uporiad. i nauk. red. prof. Vytkalov V.H. Rivne : PP «DM», 2010. 234 s.
2. Kostiuk L. K., Bukailo U. A. Tradytsii poliskoho serpanku : ist.-kraiezn. narys : Rivne : M. Diatlyk, 2015. 152 s.: il.
3. Kuzina I., Cherpak L. Osoblyvosti vyhotovlennia serpankovykh tkanyn u Dubrovytskomu raioni na pochatku KhKh st. *Naukovi zapysky* [Holovnyi redaktor O. Bulyha]. Rivne : vydavets Oleh Zen. 2010. Vyp. VIII. S. 189-194.
4. Lokshuk I. M. Oseredky tradytsiinoho khudozhnogo tkatstva rivnenskoho Polissia kintsia ХІХ – pochatku ХХІ stolittia. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv*. 2014. № 7. S. 23-27.
5. Lokshuk I. Khudozhni serpankovi tkanyny: problema zberezhennta ta sproba vidtvorennia suchasnymy maistramy. *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv*, 2017. Vyp. № 34. S. 116-128.
6. Nykorak O. Radyvylivskyi oseredok tkatstva: vidnovlennia tradytsii. *Narodoznachchi zoshyty*. 2020. № 4. S. 781-796.
7. Tyshkevych R. Poliskyi serpanok . *Naukovi zapysky*. Rivne : vydavets Oleh Zen. 2010. Vyp. VIII. S. 287-294.

UDC 745.52

POPULARIZATION OF MUSLIN WEAVING AMONG YOUTH AS A FORM OF PRESERVATION OF ANCIENT TRADITIONS OF RIVNE POLISSYA

Shlapchynska Maria – Master's degree program, specialty 023 Fine art, decorative art, restoration, Rivne State University for the Humanities, Rivne

The problem of the younger generation's interest in the ancient traditions of muslin weaving of Rivne region is raised; it is noted that traditional ancient crafts, unfortunately, recede into the background in modern society and, therefore, it is very important not to lose the unique heritage of our nation but to encourage the future generation to reproduce the traditions at the current stage. The material base of one of the local centres of reproduction of muslin fabric was studied during the research. The presence of the specified problem was substantiated on the basis of the conducted survey. In particular, the work emphasized the need for a detailed study of the interests of young people. During the researching this problem the methods, which can positively affect the preservation and spread of Ukrainian traditions, were formulated.

Although on the territory of Ukraine, particularly in Rivne region there are museums and art centres, which we can visit or even try ourselves as weavers, but still this does not solve the problem. Rivne region is famous for unique muslin fabric not only in Ukraine but also outside it, but the majority of the younger generation does not know what muslin cloth is, what a loom looks like and what role linen plays in the production of muslin fabric. Now, indeed, you can rarely see this plant or even less often the process of making a canvas from it. The statistics are not encouraging but the ways of solving this problem exist and require great efforts.

Definitely, the educational system, in which partial attention is paid to ancient crafts, plays a great role in this issue, but from the other side, some aspects are lost and often obscured in the boundless world of progressive technologies. Here is worth emphasizing the importance of the preference of practice over theory. Every generation, as well as an era, has its own characteristics, so in order to interest modern youth, certain thing, we need to investigate and study their tastes and preferences and after analyzing the data find effective ways to solve aforementioned problem.

Key words: muslin cloth, muslin weaving, muslin fabric, ancient traditions, Rivne Polissya, popularization of weaving, young generation, modern youth.

Надійшла до редакції 18.05.2024 р.



Іл. 1, 2, 3, 4. Відтворення серпанкової тканини у майстерні «Легенди Волині». Фото М. Шлапчинської.



Іл. 5. Жіноче серпанкове вбрання Дубровицького р-ну. Старовинний зразок, що знаходиться у майстерні «Легенди Волині». Фото М. Шлапчинської.

Іл. 6. Жіноче серпанкове вбрання Дубровицького р-ну. Відтворене за автентичними зразкам у майстерні «Легенди Волині». Фото М. Шлапчинської.

Іл. 7. Весільне вбрання, відтворене за автентичними зразками у майстерні «Легенди Волині». Фото М. Шлапчинської.

Іл. 8. Весільна чоловіча сорочка, відтворена за автентичними зразками у майстерні «Легенди Волині». Фото М. Шлапчинської.

Іл. 9. Студентська молодь РДГУ на майстер-класі з ткацтва у етнопарку «Ладомирія». Фото М. Шлапчинської.



УДК 765.43.1

ТРАНСФОРМАЦІЇ В АРХІТЕКТУРІ МІСТА РІВНЕ

Олександр Михайлович Чупріна – здобувач освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 023 «Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво. Реставрація, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
<https://doi.org/10.5281/zenodo.14587465>
wwwalex1620@gmail.com

Розглядається специфіка архітектурного мистецтва в сучасних умовах; здійснено історичний екскурс у архітектурну спадщину м. Рівне; з'ясовано взаємодія старого і нового: Сучасна архітектура у місті Рівне демонструє гармонійне поєднання історичної спадщини та новітніх архітектурних рішень. Це виявляється в адаптації старих будівель до сучасних функцій без втрати їхньої історичної та культурної цінності. Наприклад, реставрація та переобладнання старих житлових будинків чи адміністративних споруд під сучасні офіси, музеї або громадські центри. Використання новітніх матеріалів і технологій при цьому дозволяє зберегти автентичність зовнішнього вигляду будівель і, одночасно, забезпечити їхню функціональність та комфортність відповідно до сучасних стандартів.

Ключові слова: старе місто; Рівне; архітектурні трансформації; історичний аналіз; адаптація до сучасності; збереження ідентичності.

Актуальність цієї теми полягає в дослідженні архітектурних змін міста Рівне. Це завдання дозволяє заглибитися у світ старовинних вулиць та будівель, вивчити їхню історію та вплив на сучасне місто. Ретельний аналіз історії розвитку старого міста дає змогу нам зрозуміти, як формувалася структура міста. Відповідно до історичних подій та впливів ми зможемо визначити ключові періоди та архітектурні стилі.

Огляд останніх публікацій. Обрана для розгляду проблема має своє втілення у спеціальній літературі. До прикладу, можна згадати працю С. Виткалова [1; 137], в якій аналізується, серед іншого, й архітектура нашого міста. До цього ряду видань можна віднести й низку праць працівників КЗ «РОКМ» РОР, зокрема доктора іст. наук, проф. Національного університету водного господарства і природокористування О. Прищепу [5], присвячених аналізу топоніміки міста та характеристиці найбільш цікавих архітектурних пам'яток.

Мета дослідження – виявити трансформаційні процеси в архітектурі м. Рівне.

Виклад основного матеріалу. Рівне багате на архітектурну спадщину та попри це, більшість пам'яток та будівель в занепаді. «На вулиці 16 липня знаходиться будова початку ХХ ст. – будинок за номером № 87. Цей будинок спорудили ще коли в Європі починався новий стиль в архітектурі модерну сецесія. Цей стиль характеризується пластичністю використанням декоративних форм, таких як стилізовані квіти, хвилясті лінії, язики полум'я, хвилястих ліній, запозичених у природи. Архітектурні пам'ятники, створені у стилі «сецесія», внесені до світової спадщини ЮНЕСКО. Будинків у стилі модерн у Рівному лише два. Це – Будинок Вчених, що на вул. С.Петлюри, і ось цей, постраждалий у наш час» [2].